

Azkenik, hitzarmen kolektiboek 2012an hasi zuten moteltzeko joerari jarraipena eman zieten eta %0,6ko gehikuntza tasa apala jaso zuten. Hala eta guztiz ere, argitu behar da EAEko negozioazio kolektiboaren eraginpean dauden langileen kopurua murriztu dela. Soldaten igoera handiagoa izan zen hitzarmen berrien kasuan (%0,9), ekonomiak hobera egiten zuen heinean hobekuntza hori kontuan hartu zutelako.

HITZARMENETAN ADOSTUTAKO SOLDATA IGOERAK

	2010	2011	2012	2013	2014	2015
Indarrean dauden hitzarmenak	1,9	3,6	2,7	1,3	0,7	0,6
- Urtean zehar sinatutakoak	1,7	3,4	2,0	1,0	0,5	0,9
Negoiazio esparruaren arabera:						
- Sektoreko hitzarmenak	1,7	3,8	2,7	1,3	0,8	0,6
- Enpresako hitzarmenak	2,4	3,1	2,6	1,2	0,6	0,6

Iturria: Lan Harremanen Kontseilua.

Arlo publikoa

Eusko Jaurlaritzaren eta foru aldundien aurrekontu eragiketa bateratuei dagokienez, adierazi behar da 2015eko aurrezki gordina aurreko urtekoa baino txikiagoa izan zela. Zehazkiago adierazita, beherakada hori %11,3ra iritsi zen.

Aurrezki gordinaren jaitsiera, neurri handi batean, gastu arrunten igoeraren ondorioz (%2,3) gertatu zen, eta diru sarrera arruntak ere aurreko urteko datuaren aldean handitu ziren arren (%1,5), gutxiago hazi ziren. Gastu arrunten artean, langileen gastuak (%2,0) eta funtzionamendukoak (%1,1) areagotu ziren, taldearen atal garrantzitsuenak baitira. Aitzitik, gastu finantzarioek, lehenengo aldiz urte batzuen ondoren, beherakada nabarmena (%-12,8) izan zuten.

EUSKO JAURLARITZAREN ETA FORU ALDUNDIEN GASTU BATERATUKO ERAGIKETAK

Mila euro

	2015	Urte arteko aldakuntza (%)					
		2010	2011	2012	2013	2014	2015
1. SARRERA ARRUNTAK	13.587.712	2,5	3,9	-1,2	-2,3	4,1	1,5
2. GASTU ARRUNTAK	12.897.996	-2,8	1,8	-4,6	1,1	3,0	2,3
Langileen gastuak	2.278.380	-0,6	-0,5	-6,4	4,3	1,3	2,0
Funtzionamenduko gastuak	3.842.674	-0,3	0,1	-2,2	-1,6	2,7	1,1
Finantza gastuak	284.318	79,5	70,9	22,3	9,4	10,8	-12,8
Transferentzia arruntak	6.492.625	-6,0	2,3	-6,5	1,3	3,4	3,9
3. AURREZKI GORDINA (1-2)	689.715	199,8	81,4	70,9	-41,9	27,6	-11,3
4. KAPITALEKO SARRERAK	147.787	84,8	54,9	35,6	-6,5	-19,3	-57,6
5. KAPITALEKO GASTUAK	1.130.656	-1,1	-22,8	11,3	-32,3	-1,3	-14,6
Inbertsio errealak	378.123	-1,0	-13,2	-12,1	-9,6	-23,8	-27,4
Kapitaleko transferentziak	752.533	-1,1	-30,0	33,0	-46,4	22,0	-6,3
6. FINANT. AHAL (+) EDO BEHAR (-) (3+4-5)	-293.153	31,5	52,7	42,8	36,4	-34,1	47,8

Iturria: Ogasun eta Finantza Saila.

Zergen diru bilketari dagokionez, aurreko bi urteetan lortutako gehikuntzei segida eman zien, nahiz eta hazkunde erritmoa zertxobait galgatu zen. Zehatz-mehatz adierazita, 2015ean zergen bidez bildu ziren diru sarrera guztiak 12.600 milioi eurora iritsi ziren, 2014ko kopuruaren aldean %2,4ko gehikuntza delarik. Hazkunde apal hori 2015eko BPG nominalarena (%2,7) baino apur bat txikiagoa bakarrik izan zen.

Hazkunde handienak PFEZk lortu zuen (%5,9) 2015ean eta, aldi berean, diru bilketari kantitate handiena ekarri ziona izan zen. Ekonomiaren hobekuntzak eta, bereziki, enplegu sorrerak lagundu zuten zerga horren diru bilketa areagotzen. Alde batetik, lanaren etekinengatik eginiko atxikipenek berriro izan zuten urte arteko gehikuntza bat (%1,6) eta, beste aldetik, kuota diferentzial garbia (aitorpenaren kanpainen itzultzen den diru kopurua) aurreko urtekoa baino askoz ere txikiagoa izan zen, kenkarietan azken erreforman onartu ziren hainbat mugaren ondorioz.

ZERGA ITUNDUEN BILAKAERA

Mila euro

	Zergak	Urte arteko aldakuntza (%)					
	2015	2010	2011	2012	2013	2014	2015
PFEZ	4.647.680	3,8	6,3	0,2	-1,5	2,9	5,9
- Lanaren eta lanbide jard. etekinen atxikipenak	4.473.913	3,4	3,2	-1,0	-1,8	1,8	1,6
- Kapital higigarriaren etekinen atxikipenak	174.821	-15,6	-3,0	11,0	-11,1	-8,7	-11,0
- Kapital higiezinaren etekinen atxikipenak	81.804	2,7	3,1	3,0	-1,8	-3,3	-1,8
- Ondare irabazien atxikipenak	53.045	4,8	-19,0	36,1	47,6	11,9	59,7
- Esp. zergak hainbat loteria sarien gain	42.406	---	---	---	---	---	25,5
- Prof. eta enpresarien ordainketa zatikatuak	145.432	-1,5	-3,6	-1,9	-5,1	-2,6	3,8
- Kuota diferentzial garbia	-323.740	6,1	17,7	3,8	7,2	6,9	35,1
Sozietateen gaineko zerga	1.039.051	-19,9	17,5	-2,5	7,5	-4,7	-10,4
- Kapital higigarriaren etekinen atxikipenak	174.820	-15,6	-3,0	11,0	-11,1	-8,7	-11,0
- Kapital higiezinaren etekinen atxikipenak	81.804	2,7	3,1	3,0	-1,8	-3,3	-1,8
- Ondare irabazien atxikipenak	53.045	4,8	-19,0	36,1	47,6	11,9	59,7
- Kuota diferentzial garbia	729.381	-23,7	27,3	-7,2	13,3	-4,5	-13,8
Ez-egoiliarren errentaren gaineko zerga	-54.610	15,6	-37,5	-60,1	31,6	-77,8	-669,3
Oinordetza eta dohaintzen gaineko zerga	113.688	-11,9	9,4	16,1	17,7	6,6	1,2
Ondarearen gaineko zerga	151.036	-92,7	-5,8	---	19,6	10,4	-0,9
Kreditu entitateen gordailuen gaineko zergak.	24.428	---	---	---	---	---	98,6
Energia elektrikoaren ekoizpenaren gaineko zerga	37.304	---	---	---	---	15,1	32,2
ZUZENENKO ZERGAK GUZTIRA	5.958.577	-2,5	7,3	1,0	1,7	1,2	1,6
BEZaren bertoko kudeaketa	3.645.246	26,1	-10,9	-4,4	6,0	13,2	2,5
Ondare eskualdatzeen gaineko zerga	101.716	28,0	-49,4	-18,9	-10,0	25,5	12,7
Egintza juridiko dokumentatuen gaineko zerga	43.645	-15,0	-27,8	-29,4	-6,9	-4,9	19,3
Garraibide jakin batzuen gaineko zerga bereziak	16.525	-7,6	-27,9	-29,9	-21,4	9,3	10,8
Fabrikazioaren zerga berezia. Bertoko kudeaketa	1.776.933	2,1	-8,3	0,9	10,7	0,9	0,9
Aseguru sarien gaineko zerga	72.462	4,3	1,8	-4,6	-3,8	-1,1	3,2
Joko jardueren gaineko zergak	4.100	---	---	---	---	---	-46,6
Berotegi efektuko gasen gaineko zergak	3.011	---	---	---	---	---	266,7
Iraungitako zergak	-11.284	-4,2	-1,9	0,4	-74,7	-97,6	3.891,3
ZEHARKAKO ZERGAK GUZTIRA	5.446.008	16,7	-11,7	-3,6	5,9	9,1	2,1
TASAK ETA BESTE. SARRERAK GUZTIRA	115.277	9,1	0,1	-0,4	3,5	-8,5	10,9
BERTON KUDEATUTAKO Z/ ITUNDUAK	11.519.862	6,4	-2,3	-1,1	3,5	4,7	1,9
BEZaren doikuntza	1.299.112	34,9	-3,8	7,8	5,9	8,5	5,1
Zerga berezian doikuntza	-206.344	-9,4	52,6	-57,4	-96,0	-18,9	5,2
ITUNDUTAKO ZERGAK GUZTIRA	12.612.630	8,4	-1,9	-0,6	3,0	4,8	2,4

Iturria: Foru Aldundiak.

Aitzitik, sozietateen gaineko zergak tasa negatiboak (%-10,4) jaso zituen berriro, aurreko urtekoak baino are handiagoak. Kasu horretan, enpresei itzultako dirua 2014koa baino nabarmen gehiago izan zen. Bi bilakaera kontrajarri horien ondorioz, zuzeneko zergen multzoak %1,6ko aldakuntza tasa izan zuen, aurreko urteetan eskuratu zirenetatik gehiegi aldentzen ez dena.

Beste aldetik, BEZaren diru bilketak hirugarren urtez jarraian egin zuen gora, baina 2014koa baino erritmo geldoagoan, familien kontsumoa oso sendo hazi bazen ere. Zehazkiago adierazita, %13,2 batetik %2,5 ahul batera igaro zen hazkunde hori. Diru bilketaren moteltzea, neurri batean, petrolioaren merkatze biziak azaltzen du, zerga horren diru bilketan eragin garrantzitsua izan zuelako.

Azkenik, fabrikazioko zerga berezien bitartez bildutako diru kopurua %0,9 areagotu zen, hain zuzen ere 2014an jaso zuen hazkunde bera delarik. Gehikuntza horri hidrokarburoek bakarrik egin zioten ekarpen bat, gasolinen eta gasolioen kontsumoaren joera positiboak lagunduta. Gainontzeko produktuek tasa negatiboak jaso zituzten. Beraien artean, tabako laboreen gaineko zerga berezia eta argindarra zergapetzen duena nabarmendu behar dira, biek dirua biltzeko ahalmen handia dutelako. Lehenengoari dagokionez, karga tasak igo izanak diru bilketa gutxitu zuen. Bigarren kasuan, ordea, salbuespenen igoerak ekarri zuen diru bilketaren jaitsiera. Aurreko guztiaren ondorioz, zeharkako zerga guztien multzoaren diru bilketa %2,1 gehitu zen, aurreko bi urteetan lortutako tasak baino askoz ere beherago dagoen ehuneko bat delarik.

Finantza arloa

2015ean, nazioarteko finantza merkatuetan tentsioa nabarmen areagotu zen. Banku zentral nagusien moneta politika ezberdinek, azaleratzen ari diren ekonomia batzuen ahultasunak, lehengaien merkatzeak, Eurogunean Greziarekin gauzatu diren negoziazioek eta tentsio geopolitikoko uneek ziurgabetasuna sortzen lagundu zuten. Hala eta guztiz ere, nazioarteko finantza sistema oraindik oinarritu zen likidezia handian eta konfiantza erakutsi zuen banku zentralen eta moneta politiken ahalmenean ekonomien norabidea finkatzeko.